

WYMAGANIA EDUKACYJNE Rok szkolny 2025/2026

Przedmiot: Geografia

Klasa: klasa VIIIa, VIIIb, VIIIc

Numer programu nauczania: SPCz/22/2025

Nazwa programu nauczania: Program nauczania geografii w szkole podstawowej. *Planeta Nowa* autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziejic

Tytuł podręcznika: Planeta Nowa. Podręcznik do geografii dla klasy ósmej szkoły podstawowej.

Imię i nazwisko nauczyciela: Gabriela Marków

I. CELE KSZTAŁCENIA – wymagania ogólne:

1. Wiedza geograficzna. Uczeń:

- posługuje się podstawowym słownictwem geograficznym w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i zachodzących w nim procesów,
- zna krajobrazy Polski i świata, ich główne cechy i składniki,
- zna główne cechy środowiska geograficznego Polski, własnego regionu oraz najbliższego otoczenia – „małej ojczyzny”, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata,
- zna zróżnicowane formy działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowania i konsekwencje oraz dostrzega potrzebę racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody,
- rozumie zróżnicowania przyrodnicze, społeczno-gospodarcze i kulturowe świata,
- identyfikuje współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związki i zależności w środowisku geograficznym na wybranych przykładach w skali lokalnej, regionalnej i globalnej,
- określa prawidłowości w zakresie przestrzennego zróżnicowania warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka,
- potrafi zintegrować wiedzę przyrodniczą z wiedzą społeczno-ekonomiczną i humanistyczną.

2. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. Uczeń:

- prowadzi obserwacje i pomiary w terenie, analizuje pozyskane dane i formułuje wnioski na ich podstawie,

- korzysta z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych,
- interpretuje mapy różnej treści,
- określa związki i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego, dokonuje uogólnień,
- ocenia zjawiska i procesy społeczno-kulturowe oraz gospodarcze zachodzące w Polsce i różnych regionach świata,
- stawia pytania oraz proponuje rozwiązania problemów dotyczących środowiska geograficznego,
- podejmuje nowe wyzwania oraz racjonalne działania prośrodowiskowe i społeczne,
- rozwija umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej,
- podejmuje konstruktywną współpracę i rozwija umiejętność komunikowania się z innymi,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności geograficzne w życiu codziennym.

3. Kształtowanie postaw. Uczeń:

- rozpoznaje swoje predyspozycje i talenty oraz rozwija pasje i zainteresowania geograficzne,
- łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości,
- przyjmuje postawę szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumie potrzebę racjonalnego w nim gospodarowania,
- rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazuje postawę patriotyczną, wspólnotową i obywatelską,
- kształtuje poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu,
- kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią,
- rozwija zdolność percepcji najbliższego otoczenia,
- rozwija postawę współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowania ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno-kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski,
- przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości.

II. REALIZOWANE TREŚCI:

Azja

Afryka

Ameryka Północna i Ameryka Południowa

Australia i Oceania

III. WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY W KLASYFIKACJI ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ:

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Azja	1. Środowisko przyrodnicze Azji	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie położenie geograficzne Azji, - wymienia formy ukształtowania powierzchni Azji, - wymienia strefy klimatyczne Azji na podstawie mapy klimatycznej, - wymienia największe rzeki Azji 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje linię brzegową Azji na podstawie mapy świata, - charakteryzuje zróżnicowanie środowiska geograficznego Azji, - przedstawia kontrasty w ukształtowaniu powierzchni terenu Azji, - omawia czynniki klimatyczne kształtujące klimat Azji, - omawia strefy roślinne Azji 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę geologiczną Azji na podstawie mapy tematycznej, - omawia cyrkulację monsunową i jej wpływ na klimat Azji, - charakteryzuje kontrasty klimatyczne i roślinne w Azji na podstawie mapy tematycznej, - omawia czynniki wpływające na układ sieci rzecznej w Azji 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje azjatyckie rekordy dotyczące rzeźby terenu, linii brzegowej i hydrosfery na podstawie infografiki, - omawia powstawanie Himalajów i rowów oceanicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego na wschodnich wybrzeżach Azji występuje wiele wulkanów, - udowadnia słuszność stwierdzenia, że Azja to kontynent kontrastów geograficznych
	2. Wulkanizm i trzęsienia ziemi w Azji	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia strefy aktywności sejsmicznej w Azji na podstawie mapy geologicznej, - wyjaśnia znaczenie terminu „wulkanizm”, - odczytuje z mapy nazwy największych wulkanów w Azji, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę wulkanu na podstawie ilustracji, - wymienia typy wulkanów i podaje ich główne cechy 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia płytową budowę litosfery na podstawie map tematycznych, - wyjaśnia przyczyny występowania trzęsień ziemi i tsunami w Azji, - opisuje przebieg trzęsienia ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sposoby zabezpieczania ludzi przed skutkami trzęsień ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia wpływ budowy geologicznej na występowanie rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami, - ocenia skutki trzęsień ziemi dla obszarów gęsto zaludnionych

		wskazuje na mapie zasięg Ognistego Pierścienia Pacyfiku				
	3. Rolnictwo Azji	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Azji, - wymienia główne uprawy w Azji na podstawie mapy gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie obszary Azji o korzystnych i niekorzystnych warunkach do rozwoju rolnictwa, - wymienia czołówkę państw azjatyckich w światowych zbiorach roślin uprawnych na podstawie infografiki 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Azji 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia warunki klimatyczne w Azji wpływające na rytm uprawy ryżu, - omawia znaczenie uprawy ryżu dla krajów Azji Południowo-Wschodniej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia na podstawie mapy ogólnogeograficznej i analizy danych statystycznych, dlaczego grunty orne mają niewielki udział w strukturze użytkowania ziemi w Azji, - wykazuje związki między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej
	4. Japonia - symbol nowoczesnej gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> - określa cechy położenia Japonii na podstawie mapy ogólnogeograficznej, - wymienia cechy środowiska przyrodniczego Japonii, - wymienia główne uprawy w Japonii 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Japonii, - omawia strukturę zatrudnienia w Japonii na podstawie analizy danych statystycznych, - omawia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Japonii, - przedstawia cechy rolnictwa Japonii na podstawie analizy danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje ekstremalne zjawiska klimatyczne i ich skutki w Japonii, - opisuje skutki występowania tajfunów na obszarze Japonii, - omawia bariery utrudniające rozwój gospodarki Japonii, - omawia znaczenie i rolę transportu w gospodarce Japonii. 	<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje związek między budową geologiczną a występowaniem wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w Japonii, - analizuje źródła gospodarczego rozwoju Japonii, - charakteryzuje cechy nowoczesnej gospodarki Japonii oraz rodzaje produkcji przemysłowej, - uzasadnia, że gospodarka Japonii należy do najnowocześniejszych na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii

	5. Chiny - najludniejsze państwo świata	<ul style="list-style-type: none"> - określa cechy położenia Chin na podstawie mapy ogólnogeograficznej, - lokalizuje na mapie ośrodki przemysłu zaawansowanych technologii w Chinach, - wymienia główne uprawy w Chinach i opisuje ich rozmieszczenie na podstawie mapy gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> - określa różnorodność cech środowiska geograficznego Chin na podstawie mapy tematycznej, - omawia czynniki przyrodnicze sprzyjające osadnictwu w Chinach, - przedstawia nierównomierne rozmieszczenie ludności Chin na podstawie mapy gęstości zaludnienia, - omawia główne kierunki produkcji rolnej w Chinach 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia cechy gospodarki Chin, - analizuje wielkości PKB w Chinach na tle innych krajów świata na podstawie danych statystycznych, - charakteryzuje tradycyjne rolnictwo i warunki rozwoju rolnictwa Chin 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia problemy demograficzne i społeczne Chin z uwzględnieniem przyrostu naturalnego na podstawie analizy danych statystycznych, - omawia znaczenie nowoczesnych kolei w rozwoju gospodarczym Chin 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową
	6. Indie - państwo kontrastów społecznych i gospodarczych	<ul style="list-style-type: none"> - określa położenie geograficzne Indii, - porównuje liczbę ludności Chin i Indii oraz odczytuje z wykresu ich prognozę, - wymienia największe aglomeracje Indii i wskazuje je na mapie, - wyjaśnia znaczenie terminu „slumsy”, - wymienia główne rośliny uprawne w Indiach i wskazuje na 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia cechy środowiska geograficznego Półwyspu Indyjskiego, - podaje przyczyny powstawania slamsów w Indiach, - omawia warunki uprawy roślin w Indiach na podstawie mapy tematycznej, - charakteryzuje indyjską Dolinę Krzemową 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia problemy demograficzne Indii, - omawia system kastowy w Indiach, - przedstawia zróżnicowanie indyjskiej edukacji, - analizuje strukturę zatrudnienia i strukturę PKB Indii na podstawie wykresu, - charakteryzuje przetwórstwo przemysłowe Indii 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia kontrasty etniczne, językowe i religijne w Indiach, - charakteryzuje cechy gospodarki Indii i możliwości ich rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje główne problemy indyjskiego społeczeństwa oraz przedstawia ich przyczyny

		<p>mapie tematycznej regiony ich występowania,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia surowce mineralne w Indiach i wskazuje na mapie regiony ich występowania 				
	<p>7. Bliski Wschód - kultura i gospodarka</p>	<ul style="list-style-type: none"> - określa położenie geograficzne Bliskiego Wschodu, - wymienia państwa leżące na Bliskim Wschodzie na podstawie mapy politycznej, - wskazuje na mapie miejsca konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia cechy środowiska przyrodniczego Bliskiego Wschodu, - omawia wielkość zasobów ropy naftowej na świecie i na Bliskim Wschodzie na podstawie wykresu i mapy tematycznej, - przedstawia cele organizacji OPEC 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zróżnicowanie religijne na Bliskim Wschodzie, - omawia wpływ religii na życie muzułmanów, - przedstawia znaczenie produkcji wyrobów z ropy naftowej w krajach Bliskiego Wschodu 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia znaczenie ropy naftowej w rozwoju ekonomicznym państw Bliskiego Wschodu, - omawia źródła konfliktów zbrojnych i terroryzmu na Bliskim Wschodzie 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje skutki występowania konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie
<p>II. Afryka</p>	<p>1. Środowisko przyrodnicze Afryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> - określa położenie matematyczno-geograficzne Afryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej, - wymienia strefy klimatyczne Afryki, - wymienia największe rzeki i jeziora Afryki 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia cechy ukształtowania powierzchni Afryki, - wymienia cechy różnych typów klimatu w Afryce na podstawie klimatogramów, - charakteryzuje sieć rzeczną i jeziora Afryki 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki, - omawia rozmieszczenie opadów atmosferycznych w Afryce na podstawie mapy klimatycznej 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia związek budowy geologicznej Afryki z powstawaniem rowów tektonicznych, - wyjaśnia cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia istnienie strefowości klimatyczno-roślinno-glebowej w Afryce

	2. Rolnictwo Afryki	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Afryce, - wymienia główne uprawy w Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Afryce, - charakteryzuje znaczenie chowu zwierząt w krajach Afryki 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia udział rolnictwa w strukturze zatrudnienia w wybranych państwach Afryki na podstawie wykresu, - omawia gospodarkę w strefie Sahelu 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przyczyny procesu pustynnienia w strefie Sahelu, - omawia skutki niedożywienia ludności w Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia związki między warunkami przyrodniczymi a możliwościami gospodarowania w strefie Sahelu, - przedstawia sposoby walki z głodem ludności Afryki
	3. Przemysł i usługi w Afryce	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia surowce mineralne Afryki na podstawie mapy gospodarczej, - wskazuje obszary występowania surowców mineralnych na terenie Afryki, - wymienia atrakcyjne turystycznie państwa Afryki 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zróżnicowanie PKB w różnych państwach Afryki na podstawie analizy danych statystycznych, - omawia przemysł wydobywczy w Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia cechy gospodarki krajów Afryki na podstawie analizy danych statystycznych, - przedstawia nowoczesne działy gospodarki Afryki, - omawia rozwój i znaczenie usług w Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia czynniki ograniczające rozwój gospodarki w Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia rolę chińskich inwestycji na kontynencie afrykańskim
	4. Etiopia - problemy głodu i niedożywienia	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia różnicę między głodem a niedożywieniem, - wymienia państwa w Afryce dotknięte głodem i niedożywieniem 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje państwa w Afryce dotknięte problemem głodu i niedożywienia na podstawie mapy tematycznej, - analizuje niedożywienie ludności w Afryce na podstawie wykresu 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przyczyny niedożywienia ludności w Afryce, - opisuje zmiany w poziomie niedożywienia ludności Afryki 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia skutki niedożywienia ludności w Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sposoby walki z głodem ludności Afryki

	5. Kenia - turystyczny potencjał	<ul style="list-style-type: none"> - określa położenie geograficzne Kenii, - wymienia obiekty turystyczne na terenie Kenii 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia ruch turystyczny Kenii na podstawie analizy danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia obiekty w Kenii wpisane na listę dziedzictwa UNESCO, - opisuje walory kulturowe Kenii na podstawie wybranych źródeł informacji 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia bariery ograniczające rozwój turystyki w Afryce, - omawia walory przyrodnicze Kenii wpływające na rozwój turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> - określa związki między warunkami przyrodniczymi i kulturowymi a rozwojem turystyki na przykładzie Kenii
III. Ameryka Północna i Ameryka Południowa	1. Środowisko przyrodnicze Ameryki	<ul style="list-style-type: none"> - określa położenie geograficzne Ameryki, - wymienia nazwy mórz i oceanów oblewających Amerykę Północną i Amerykę Południową, - wymienia największe rzeki Ameryki i wskazuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia nazwy państw leżących w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej, - podaje główne cechy kształtowania powierzchni Ameryki, - wymienia strefy klimatyczne Ameryki 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje budowę geologiczną Ameryki, - omawia czynniki klimatyczne wpływające na klimat Ameryki, - porównuje strefy klimatyczne ze strefami roślinnymi w Ameryce, - charakteryzuje wody powierzchniowe Ameryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje związek kształtowania powierzchni z budową geologiczną w Ameryce, omawia związek stref klimatycznych ze strefami roślinnymi w Ameryce 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia cechy kształtowania powierzchni Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie map
	2. Tornada i cyklony tropikalne w Ameryce północnej	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: tornado, cyklon tropikalny, - wskazuje na mapie Aleję Tornad, - wymienia nazwy wybranych cyklonów tropikalnych w XXI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przyczyny powstawania tornad i cyklonów tropikalnych, - podaje główne rejony występowania cyklonów tropikalnych i kierunki ich przemieszczania się 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych w Ameryce 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sposoby ochrony przed nadchodzącym cyklonem na podstawie wybranych źródeł informacji
	3. W Amazonii	<ul style="list-style-type: none"> - określa położenie geograficzne Amazonii, - omawia florę i faunę lasów równikowych 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje cechy środowiska geograficznego Amazonii, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przyczyny wysokich rocznych sum opadów atmosferycznych w Amazonii, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia ekologiczne następstwa wylesiania Amazonii, - podaje kierunki 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia działania człowieka mające na celu ochronę walorów przyrodniczych Amazonii

			- omawia cechy klimatu Amazonii	- opisuje piętrowość wilgotnych lasów równikowych w Amazonii	gospodarczego wykorzystania Amazonii	
	4. Ludność Ameryki	- podaje liczbę ludności Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie wykresu, - wymienia główne odmiany człowieka zamieszkujące Amerykę	- podaje przyczyny zróżnicowania etnicznego i kulturowego Ameryki, - przedstawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej, - analizuje liczbę ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności państw Ameryki na podstawie mapy tematycznej	- omawia wielkie migracje w historii zasiedlania Ameryki, - omawia zmiany liczby ludności w Ameryce na przestrzeni lat na podstawie wykresu	- przedstawia sytuację rdzennej ludności w Ameryce, - przedstawia negatywne skutki urbanizacji w Ameryce, określa cechy megalopolis w Ameryce Północnej	- opisuje problemy ludności mieszkających w slamsach na podstawie materiałów źródłowych
	5. Urbanizacja w Ameryce	- wyjaśnia znaczenie terminów: urbanizacja, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja, megalopolis, - wymienia obszary słabo i gęsto zaludnione w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej i wskazuje je na mapie, - wymienia największe miasta i aglomeracje Ameryki Północnej i Ameryki Południowej i wskazuje je na mapie	- analizuje rozmieszczenie ludności miejskiej	- omawia rozwój miast Ameryki na podstawie wybranych źródeł, - podaje przykłady megalopolis w Ameryce i wskazuje je na mapie, - podaje przyczyny powstawania slamsów w wielkich miastach na przykładzie Ameryki Południowej	- omawia negatywne skutki urbanizacji i cechy megalopolis	- ocenia wpływ urbanizacji i problemy slamsów

	6. Kanada - środowisko przyrodnicze a rozwój rolnictwa	<ul style="list-style-type: none"> - określa położenie geograficzne Kanady 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje cechy położenia geograficznego Kanady 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje cechy rolnictwa Kanady 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia cechy rolnictwa Kanady w kontekście środowiskowym i gospodarczym 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia zależności między środowiskiem przyrodniczym a rozwojem rolnictwa w Kanadzie w szerszym kontekście gospodarczym
	7. Stany Zjednoczone - potęga gospodarcza świata	<ul style="list-style-type: none"> - określa położenie geograficzne Stanów Zjednoczonych, - wyjaśnia znaczenie terminów: produkt światowy brutto, technopolia, - wymienia główne działy przemysłu w Stanach Zjednoczonych, - wymienia rodzaje usług wyspecjalizowanych w Stanach Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje cechy położenia geograficznego Stanów Zjednoczonych, - wymienia czynniki wpływające na rozwój Doliny Krzemowej, - omawia strukturę użytkowania ziemi w Stanach Zjednoczonych na podstawie wykresu 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia znaczenie przemysłu i jego kluczowe działy w Stanach Zjednoczonych, - omawia cechy rolnictwa Stanów Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje wybrane wskaźniki rozwoju gospodarczego Stanów Zjednoczonych, - omawia znaczenie usług wyspecjalizowanych w gospodarce Stanów Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarki Stanów Zjednoczonych, - ocenia rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej na podstawie analizy danych statystycznych
IV. Australia i Oceania	1. Środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii	<ul style="list-style-type: none"> - określa położenie geograficzne Australii i Oceanii, - wymienia największe pustynie Australii na podstawie mapy, - wyjaśnia znaczenie terminu basen artezyjski, - wymienia endemity w 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii, - charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Australii, - wymienia strefy klimatyczne w Australii, - charakteryzuje wody powierzchniowe Australii 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy charakterystyczne poszczególnych typów klimatu w Australii na podstawie klimatogramów, - omawia strefowość roślinną w Australii na podstawie mapy tematycznej, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia wpływ położenia Australii na klimat, - omawia zasoby wód artezyjskich i ich rolę w gospodarce Australii 	<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje zależność między klimatem a zasobami wód powierzchniowych w Australii, - wykazuje zależność pomiędzy rozmieszczeniem ludności a warunkami naturalnymi występującymi w Australii

		Australii oraz na wyspach Oceanii		- omawia bariery utrudniające zamieszkanie Australii		
	2. Ludność i gospodarka Australii	- przedstawia liczbę ludności i gęstość zaludnienia w Australii na podstawie mapy tematycznej i analizy danych statystycznych, - wymienia największe miasta Australii oraz wskazuje je na mapie	- omawia czynniki przyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w Australii, - omawia występowanie surowców mineralnych w Australii na podstawie mapy tematycznej	- charakteryzuje rdzennych mieszkańców Australii, - omawia cechy rolnictwa Australii na tle warunków przyrodniczych, - przedstawia znaczenie turystyki w rozwoju gospodarki Australii i Oceanii	- wyjaśnia, dlaczego Australia jest atrakcyjna dla imigrantów, - omawia znaczenie przetwórstwa przemysłowego i przemysłu zaawansowanych technologii w rozwoju Australii	- określa główne cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych
V. Obszary okołobiegunowe	1. Środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki	- określa położenie geograficzne obszarów okołobiegunowych, wyjaśnia znaczenie terminów: góra lodowa, pak lodowy, lądolód, lodowce szelfowe, - wymienia gatunki roślin i zwierząt na obszarach Arktyki i Antarktyki	- wymienia cechy środowiska przyrodniczego obszarów okołobiegunowych, - charakteryzuje klimat Arktyki i Antarktyki, - wymienia zagrożenia środowiska przyrodniczego obszarów polarnych	- opisuje zjawisko dnia polarnego i nocy polarnej na obszarach okołobiegunowych	- porównuje środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki, - wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest największą pustynią lodową	- omawia skutki zmian klimatu w środowisku geograficznym obszarów polarnych
	2. Prace badawcze w Arktyce i Antarktyce			- charakteryzuje ludy zamieszkujące Arktykę oraz warunki ich życia	- omawia status prawny Antarktydy	

